

تهیه و دیزاین: دفتر فرهنگی

مراامنانه و اساسنامه

حزب وحدت اسلامی افغانستان

مرامنامه حزب وحدت اسلامی افغانستان

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

افغانستان در تاریخ معاصر خود با فراز و فرودها و دگرگونیهای فراوانی مواجه بوده است. تشدید مبارزات سیاسی و پیدایش خیزشها و نهضت‌های فکری، سیاسی و اجتماعی را می‌توان از مهم‌ترین و برجسته‌ترین شاخصه‌های تحولات نیم قرن اخیر کشور برشمرد.

مبارزات سیاسی در سه دهه اخیر در سه مقطع حساس با سه رویکرد متفاوت ادامه داشته است:

مقطع نخست دوره جهاد و مبارزه قهر آمیز و رهایی بخش بر ضد اشغالگران خارجی یعنی ارتش سرخ شوروی سابق است که اوج صلابت، غرور، پایداری، دیانت و وطن دوستی مردم افغانستان را نشان می‌دهد و نتیجه آن فروپاشی ابرقدرت شرق و پیروزی جهاد و مجاهدان سرافراز افغانستان بود.

مقطع دوم دوره مقاومت است که تحجر و تعصب کور و افراطی طالبان را از یکسو و آزادیخواهی و آزاد اندیشی مردم افغانستان را از سوی دیگر به نمایش می‌گذارد و ثمره آن درهم شکستن زنجیرهای جهل و تعصب و آزاد شدن مردم از بند کج اندیشی طالبان بود.

مقطع سوم دوره‌ای است که در آغاز آن قرار داریم و از شاخصه‌های اصلی این دوره بازگشت افغانستان به آرامش، حاکمیت قانون، ایجاد نظامی متکی بر اراده مردم و تلاش برای تحکیم پایه‌های وحدت، همبستگی و اعتماد ملی می‌باشد.

حزب وحدت اسلامی افغانستان در طول تحولات سه دهه اخیر و در هریک از سه مقطع یاد شده نقش بسیار ارزنده، سازنده و مؤثر داشته و بسیار مفتخر است که هم در دوره جهاد و هم در دوره مقاومت در کنار سایر نیروهای رزمنده هموطن و هم کیش خود، از استقلال، آزادی،

عزت، شرف و تمامیت ارضی وطن دفاع کرده و در این راه هزاران شهید و در رأس استاد عبدالعلی مزاری رهبر و مؤسس خود را تقدیم نموده است.

طبیعی است که شرایط خاص این دو دوره، استراتژی و تاکتیک ویژه خود را می‌طلبید که شاخصه اصلی آن مبارزه مسلحانه و قهر آمیز بود و مرامنامه و اساسنامه حزب وحدت اسلامی افغانستان نیز در گذشته مطابق با همین شرایط و مقتضیات تنظیم گردیده بود اما آغاز دوره سوم که از نظر رویکردها و راهبردها کاملاً با دو دوره قبلی متفاوت می‌باشد، ایجاب می‌کند که هم در تبیین مرام و اهداف و هم در تنظیم ساختار و تشکیلات حزب، تجدید نظر اساسی صورت گیرد.

اکنون با درک این ضرورت و به منظور سهم‌گیری فعال در بازسازی و نو سازی افغانستان در عرصه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و به منظور مشارکت مؤثر در تعیین سرنوشت و اداره سیاسی کشور از طریق مبارزه سیاسی مسالمت آمیز و مبتنی بر رقابت آزاد فکری و سیاسی و به منظور تحکیم پایه‌های صلح، تفاهم، آشتی، برادری، برابری و وحدت ملی در افغانستان، مرام و اهداف حزب وحدت اسلامی افغانستان در بخشها و عرصه‌های مختلف ارائه می‌گردد.

اول - بخش سیاسی

الف - سیاست داخلی:

۱. ما بر این باوریم که خداوند حکیم و خالق هستی انسان را به عنوان موجود آگاه و مسؤول، خلیفه خود در زمین و حاکم بر سرنوشت خویش قرار داده است و از این رو حاکمیت ملی در هر جامعه به مردم آن کشور تعلق دارد که بطور مستقیم و یا غیر مستقیم آنرا اعمال می‌نمایند.

۲. از نظر حزب وحدت اسلامی افغانستان، اسلام به عنوان دینی که در بنیانگذاری تمدن، تاریخ و فرهنگ بشری و در زندگی فردی و اجتماعی مردم کشور نقش اساسی داشته است، از منابع اصلی قانونگذاری و حکمرانی در نظام سیاسی کشور می‌باشد.

۳. ما ضمن اینکه دین مقدس اسلام را دین رسمی افغانستان دانسته و تمام مسلمانان شیعه و سنی را از نظر مذهبی دارای حقوق برابر می‌دانیم، پیروان سایر ادیان نیز از نظر ما حق دارند که در انجام مناسک دینی و پیروی از احکام دینی خود کاملاً آزاد باشند.

۴. به نظر ما دموکراسی و پلورالیزم سیاسی مناسب‌ترین سیستمی است که می‌تواند اراده مردم را از طریق رقابت آزاد و انتخابات عمومی سری و مستقیم تمثیل نموده و نظام مردم سالار را در جامعه ما حاکم گرداند.

۵. ما معتقدیم که همه افراد جامعه اعم از زن و مرد در برابر قانون از حقوق و وجایب مساوی برخوردارند و دولت مکلف است حقوق و آزادیهای مشروع افراد را تأمین نموده و با هر نوع تبعیض، ستم و بی عدالتی مقابله نماید.

۶. ما از قانون اساسی افغانستان حمایت جدی نموده و همه افراد و احزاب را به اطاعت از قانون اساسی و سایر قوانین نافذ کشور فرا می‌خوانیم و بر این اعتقادیم که تمام فعالیتها و مبارزات سیاسی باید در چوکات قانون و بر مبنای منطق، اندیشه و تعقل صورت گیرد.

۷. ما هر نوع خشونت و توسل به زور و اسلحه را مردود دانسته و بر این باوریم که جمع آوری اسلحه شرط اصلی تأمین صلح و امنیت پایدار در افغانستان است.

۸. مبارزه علیه هر نوع تروریسم و جرایم سازمان یافته و زرع و ترافیک مواد مخدر و سایر انواع قاچاق جزء مسؤولیت انسانی و ملی هر فرد کشور است.

۹. فساد اداری و بخصوص رشوه خواری آفتی است که نظام اداری افغانستان را از درون متلاشی ساخته است و براین اساس حزب ما عقیده دارد که وظیفه دولت است که با ایجاد اصلاحات اساسی در اداره با این پدیده شوم به مقابله جدی برخاسته و ریشه آنرا قطع نماید.

۱۰. ما در عین اینکه خواستار مشارکت عادلانه تمام اقوام کشور در اداره دولتی هستیم بر اصل شایسته سالاری تأکید می‌ورزیم و بر این باوریم که در تمام عرصه‌ها باید از نیروهای مسلکی و کادری ورزیده اقوام مختلف کشور استفاده شود.

۱۱. واحدهای اداری موجود که میراث تقسیمات اداری گذشته است از هر جهت غیر عادلانه و نامتوازن است و باید مطابق به حکم ماده ۱۳۶ قانون اساسی، واحدهای اداری بر اساس تناسب نفوس، موقعیت جغرافیایی و وضعیت فرهنگی و اجتماعی مناطق، تعدیل شود.

۱۲. در باره نفوس کشور هنوز هم بطور دقیق احصائیه صورت نگرفته در حالیکه از نظر علمی تمام پلانیها و برنامه ریزیهای سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بر اساس آمار طراحی می شود. بنابراین حزب ما از پروسه حمایت می کند که از نفوس کشور و میزان فی صدی زن و مرد، پیر و جوان، با سواد و بی سواد، شهری و غیر شهری، اقوام، زبانها، مذاهب، وضعیت صحی و اقتصادی باید بطور دقیق و جامع و مطابق با معیارهای علمی آمار گرفته شود.

۱۳. تمام فعالیتهای سیاسی، فرهنگی و اجتماعی حزب بر مبنای خرد ورزی، روش مسالمت آمیز و رقابت آزاد و دموکراتیک و در راستای مصالح ملی و ایجاد فضای تفاهم و همگرایی ملی تنظیم می گردد.

۱۴. حزب وحدت اسلامی افغانستان در عین فعالیت مستقل سیاسی و تشکیلاتی خود، از فعالیت در قالب یک جبهه وسیع ملی با سایر شخصیتهای ملی، جریانها و احزاب سیاسی حمایت می نماید.

ب - سیاست خارجی:

۱. حزب وحدت اسلامی افغانستان اعلامیه جهانی حقوق بشر، منشور ملل متحد و معاهدات و میثاقهای بین المللی را احترام و رعایت می کند و خواستار عملی کردن قطعنامه های سازمان ملل متحد از طرف همه دولتهای جهان می باشد.

۲. ما با تأکید بر حق ملتها در تعیین سرنوشت خود، خواهان توسعه روابط نیک و دوستانه با تمام کشورهای جهان و منطقه براساس حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی، عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق می باشیم.

۳. ما بر این باوریم که در سطح بین‌المللی زمانی صلح و امنیت پایدار برقرار می‌گردد که نظام و روابط بین‌المللی بر اساس اصول عدالت و دموکراسی تنظیم گردد و سلاحهای کشتار جمعی از سطح جهانی نابود شود.

۴. به نظر ما مبارزه با فقر، بی‌سوادی، بیماری، بیکاری، اعتیاد و قاچاق مسوولیت مشترک جامعه جهانی است و برای ریشه کن کردن آن باید تدابیری در سطح بین‌المللی اتخاذ گردد.

۵. حضور نیروهای کمک به امنیت (آیساف) در افغانستان تا زمانی که ثبات و امنیت پایدار در کشور حاکم نشده و سلاح جمع‌آوری نگردیده مورد تأیید می‌باشد و ما خواهان آنیم که دولت افغانستان هرچه عاجلتر با کمک سازمان ملل متحد و جامعه جهانی امنیت و ثبات سیاسی را در سطح کشور تثبیت و تحکیم نمایند تا پولیس ملی و اردوی ملی ما با تکیه بر امکانات و نیروی داخلی، تأمین امنیت و دفاع از سرحدات کشور را بر عهده بگیرند.

دوم - بخش فرهنگی و اجتماعی

۱. با تأکید بر حفظ هویت قومی و فرهنگی همه اقوام ساکن کشور و تأمین برابری حقوقی بین آنان، ارتقای خود آگاهی ملی، تحکیم پایه‌های وحدت، همبستگی و هویت واحد ملی و مبارزه با گرایشهای متعصبانه و متحجرانه نژادی، زبانی، سمتی و مذهبی را یک ضرورت حیاتی می‌دانیم.

۲. از آزادی بیان و بخصوص آزادی رسانه‌های جمعی، رشد جامعه مدنی و ارتقای فکری و فرهنگی جامعه حمایت قاطع نموده و بر این باوریم که انحصار، استبداد و مطلق‌نگری عامل اصلی عقبماندگی جامعه بوده و باید برای محو این بیماری، مبارزه وسیع فرهنگی و اجتماعی صورت گیرد.

۳. تحصیل و تعلیم هم حق هر فرد کشور و هم عامل اصلی رشد و توسعه کشور می‌باشد. بنابراین باید در این عرصه - چنانکه در قانون اساسی نیز به تفصیل ذکر شده - اقدامات و تدابیر جدی اتخاذ گردد تا آثار سال‌های جنگ و دور بودن از صحنه تعلیم و تحصیل محو شده و عقبماندگیهای ناشی از آن جبران گردد.

۴. ما به این باوریم که احیاً و توسعه مراکز علمی، فرهنگی و هنری، فراهم کردن شرایط استفاده از علوم و تکنولوژی معاصر، تقویت اتحادیه‌های فرهنگی و صنفی و توسعه شبکه‌های صوتی و تصویری از عوامل اصلی رشد فرهنگی در جامعه محسوب می‌شود و دولت و مؤسسات مدنی باید تلاش نمایند تا زمینه این رشد و شکوفایی فراهم گردد.

۵. آثار باستانی و تاریخی نمایانگر چهره یک کشور در درازای تاریخ و نشان دهنده سابقه فرهنگی و تاریخی ملت‌ها است. ما تلاش می‌ورزیم که باید در جهت حفظ آثار تاریخی افغانستان و اعاده آنچه در طول سالیان جنگ به یغما رفته تدابیر جدی اتخاذ گردد.

۶. حزب ما به این باور است که توزیع عادلانه ثروت و انکشاف متوازن اقتصادی و فرهنگی در همه مناطق افغانستان از خواسته‌های برحق مردم افغانستان و مصداق بارز و عینی عدالت اجتماعی است و از تبعیض‌هایی که در این خصوص اعمال شده باید جلوگیری به عمل آید و نسبت به مناطق محروم توجه بیشتری صورت گیرد تا توازن و تعادل منطقی و معقول در همه مناطق کشور رعایت گردد.

۷. افشار ضعیف و ناتوان و کم درآمد جامعه مانند معیوبین و معلولین، سالخوردگان، یتام، بیوه زنان، متقاعدین و خانواده‌های شهدا مستحق هر نوع کمک می‌باشند و حزب ما تلاش خواهد کرد که باید از طرف دولت تسهیلات لازم در زندگی آنان ایجاد شود.

۸. رشد نیروی مادی و معنوی جوانان اعم از پسر و دختر و توسعه ورزش و تفریحات سالم و توجه به محیط زیست و توسعه طب وقایوی و معالجویی از شرایط لازم یک زندگی پاک و سالم است و ما بر این عقیده هستیم که بر دولت لازم است که در این رابطه تدابیر جدی اتخاذ نماید.

۹. موضوع کوچیان یکی از معضلات مهم اجتماعی ما است که چه بسا معضلات دیگری نیز بدنبال داشته است و ما خواستار آنیم که باید تدابیری اتخاذ شود که کوچیان از حالت کوچ‌گیری خارج شده و در مناطق مناسب توطن دایمی پیدا کنند.

۱۰. زنان نیمی از پیکره جامعه بوده و در رشد و تعالی مادی و معنوی نقش بنیادی دارند اما از آنجا که به علل مختلف حقوق آنان پایمال گردیده، ما باید کوشش همه جانبه به عمل آریم تا

با سنتهای خرافی و غیر اسلامی مبارزه شده و زنان جایگاه شایسته و بایسته خود را در خانواده و اجتماع باز یابند.

۱۱. فضایل اخلاقی نشانه قدرت و متانت و مفاسد و رذایل اخلاقی عامل پوچی، ناتوانی و درماندگی انسانها است. بنابراین ما عقیده داریم که باید با مفاسد اخلاقی و اجتماعی مبارزه شود و به تعلیم و تربیت مطابق به ارزشهای ملی و اخلاق اسلامی توجه گردد تا جامعه ما جامعه سالم و جوانان ما انسانهای با شخصیت و با صلابت بار آیند.

سوم - بخش اقتصادی

۱. حزب وحدت اسلامی در مورد سیستم اقتصادی کشور از نظام اقتصادی مبتنی بر بازار آزاد در چارچوب منافع ملی و مطابق به احکام قانون حمایت می کند.

۲. ما سرمایه گذاری داخلی و خارجی و تجارت آزاد را عامل توسعه اقتصادی کشور دانسته و از رشد اقتصاد ملی و فعالیت بخش خصوصی در تمام عرصه های اقتصادی حمایت می کنیم.

۳. مدرنیزه ساختن سیستم بانکی و میکانیزه ساختن سیستم های آبیاری، زراعت، باغداری، دام پروری و در نهایت صنعتی ساختن کشور تنها راه رشد اقتصادی و عامل افزایش تولیدات داخلی است و ما از پروسه حمایت می کنیم که در آن باید در جهت اعمال آمال فوق الذکر تدابیر لازم اتخاذ گردد.

۴. استفاده معقول از منابع طبیعی و جنگلات کشور ضامن حفظ سرمایه های ملی است و حزب ما براین باور است که باید در جهت حراست، تقویت و بهبود آنها تدابیر لازم اتخاذ گردد.

۵. به نظر ما از کمکهای جامعه جهانی و درآمدهای ملی باید در عین شفافیت در حسابدگی، در زیر ساختهای اقتصادی و نیازهای زیربنائی و اساسی کشور استفاده شود و حزب ما براین باور است که در این رابطه تأسیس، احیاء و انکشاف خطوط مواصلاتی، انرژی، معارف، زراعت، صحت عامه، کارخانه های تولید داخلی و صنایع و معادن باید در رأس همه پلانتها قرار گیرد.

۶. بیکاری، سطح بسیار پائین درآمد و معیشت، بحران مسکن، بالا رفتن قیمت و اجاره زمین و خانه و عودت انبوه مهاجرین بی سرپناه، زندگی روزمره مردم را با مشکل جدی مواجه ساخته است، و حزب ما براین باور است که دولت وظیفه دارد که برای حل این معضلات تدابیر جدی

بیندیشد.

والسلام

اساسنامه حزب وحدت اسلامی افغانستان

فصل اول

احکام عمومی

ماده ۱

نام این تشکیلات "حزب وحدت اسلامی افغانستان" می باشد

ماده ۲

این حزب که در دوره های جهاد و مقاومت، با مجاهدات و مبارزات بخش وسیعی از نیروهای آزادیخواه و عدالت طلب در دفاع از حاکمیت ملی، استقلال و تمامیت ارضی کشور، نقش بسیار سازنده و مثبتی را ایفا نموده، اکنون به منظور مشارکت فعال در اداره سیاسی کشور و در پرتو تحولات بنیادی سیاسی که در افغانستان و جهان پدید آمده است دوره جدید فعالیت خود را با تجدید نظر اساسی در اهداف، روش و تشکیلات آغاز می نماید.

ماده ۳

مقر اصلی حزب، شهر کابل می باشد و در سایر شهرها، ولایات و ولسوالیها، نمایندگیهای آن دایر می گردد. تغییر مقر حزب از صلاحیتهای شورای مرکزی می باشد.

ماده ۴

حزب وحدت اسلامی افغانستان یک تشکیلات سیاسی ملی و سراسری می باشد که تمام اتباع افغانستان اعم از زن و مرد بدون هیچگونه تبعیض قومی، زبانی، مذهبی و سمتی می توانند در آن عضویت یابند و در تمام عرصه های حزبی از حق مساوی برخوردار باشند.

ماده ۵

۱- هر نوع تعیینات در همه ارگانهای حزب براساس رعایت دموکراسی، انتخابات و اصل شایستگی صورت می گیرد و هر عضو در قبال وظیفه خود مطابق به احکام این اساسنامه مسؤول می باشد.

۲- در تمام موارد تعیینات و انتخابات در حزب، تا زمانی که شخص یا اشخاص بعدی تعیین یا انتخاب نشده اند، مسؤولین و موظفین قبلی به وظایف خود ادامه می دهند.

۳- نصاب جلسات حزبی در تمام سطوح با حضور دو ثلث اعضا تکمیل می گردد و تمام مصوبات با اکثریت آرای اعضای حاضر صورت می گیرد مگر اینکه در این اساسنامه طور دیگری تصریح شده باشد.

ماده ۶

تمام فعالیتهای سیاسی، فرهنگی و اجتماعی حزب بر مبنای خرد ورزی، روش مسالمت آمیز و رقابت آزاد و دموکراتیک و در راستای مصالح ملی و ایجاد فضای تفاهم و همگرایی ملی تنظیم می گردد.

فصل دوم

مرام و اهداف

ماده ۷

از نظر حزب وحدت اسلامی افغانستان، اسلام به عنوان دینی که در بنیانگذاری تمدن، تاریخ و فرهنگ بشری و در زندگی فردی و اجتماعی مردم کشور نقش اساسی داشته است، از منابع اصلی قانونگذاری و حکمروایی در نظام سیاسی کشور می باشد.

ماده ۸

۱- اصول اساسی حقوق بشر و میثاقهای بین‌المللی مربوط به آن مورد تأیید و احترام حزب می‌باشد.

۲- حزب همه‌توان خود را برای تأمین آزادیهای عمومی و حقوق اساسی ملت به کار می‌اندازد.

ماده ۹

حزب با حمایت از قانون اساسی افغانستان، فعالیت خود را مطابق به احکام ماده ۳۵ آن تنظیم می‌نماید. همه اعضا و منسوبین حزب به رعایت احکام قانون اساسی و سایر قوانین نافذ کشور مکلف می‌باشند.

ماده ۱۰

نظام سیاسی مورد قبول حزب، سیستمی است که براساس دموکراسی، پلورالیزم سیاسی و انتخابات رقابتی عمومی و آزاد بنا نهاده شده باشد.

ماده ۱۱

تحقق وحدت ملی و عدالت اجتماعی، نفی خشونت، رفع تبعیض، تأمین برابری بین همه اقوام ساکن کشور و انکشاف متوازن اقتصادی و فرهنگی در تمام مناطق افغانستان، جزء انفکاک ناپذیر مرام سیاسی حزب می‌باشد.

فصل سوم

ساختار تشکیلات و وظایف

ماده ۱۲

ساختار تشکیلاتی حزب به قرار ذیل می‌باشد:

۱- کنگره:

۲- رهبری؛

۳- شورای مرکزی؛

۴- هیئت اجرایی؛

۵- هیئت مراقبت و تفتیش؛

۶- هیئت مشورتی؛

۷- شوراهای محلی (ولایتی، شهری، ولسوالی، ناحیه و قریه)

اول کنگره

ماده ۱۳

کنگره عالی ترین مرجع قانونی تصمیم گیرنده در حزب می باشد که در هر چهار سال یکبار دایر می گردد. اجلاس اضطراری کنگره با تصویب دو سوم اعضای شورای مرکزی و یا در حالات دیگری که در این اساسنامه تصریح گردیده، تشکیل می شود.

ماده ۱۴

کنگره متشکل از اشخاص ذیل می باشد:

۱- اعضای شورای مرکزی؛

۲- اعضای هیئت اجرایی؛

۳- اعضای هیئت مراقبت و تفتیش؛

۴- نمایندگان منتخب شوراهای محلی (حداکثر از هر شورای ولایتی یا شهری دو نفر و از هر شورای ولسوالی یک نفر به انتخاب خود شوراهای)

ماده ۱۵

کنگره دارای صلاحیتهای ذیل می باشد:

- ۱- انتخاب رهبر حزب و معاونان اول و دوم او؛
- ۲- انتخاب اعضای شورای مرکزی؛
- ۳- تصویب یا تعدیل مرامنامه و اساسنامه؛
- ۴- استماع گزارش عملکرد حزب که توسط رهبر حزب ارائه می گردد؛
- ۵- تصمیم بر انحلال حزب.

ماده ۱۶

کنگره در اولین جلسه خود که تحت ریاست مسن ترین عضو آن برگزار می شود، طرز العمل کنگره را تصویب و هیئت رئیسه آن را انتخاب می نماید.

ماده ۱۷

- ۱- تا زمانی که اولین کنگره حزب مطابق این اساسنامه دایر شود، مجلس مؤسسان اختیارات و صلاحیتهای مندرج در فقرات ۱، ۲ و ۳ ماده پانزدهم را بر عهده دارد.
- ۲- مجلس مؤسسان متشکل از چهار صد و بیست و پنج نفر عضو از مناطق و اقشار مختلف جامعه می باشد.
- ۳- مجلس مؤسسان بعد از تصویب اساسنامه و مرامنامه، انتخاب رهبر، معاونان و اعضای شورای مرکزی، تأسیس حزب را در یک همایش عمومی بطور رسمی اعلام می نماید.

دوم رهبری

ماده ۱۸

رهبر بالاترین مقامی است که رهبری حزب و نظارت بر تمام ارگانها و بخشهای آنرا در فاصله بین دو اجلاس کنگره برعهده دارد و در مقابل کنگره پاسخگو می باشد.

ماده ۱۹

رهبر باید واجد اوصاف و شرایط ذیل باشد:

- ۱- مسلمان، مدیر، متبر و دارای فهم عالی سیاسی و تجربه کافی باشد؛
- ۲- متولد از والدین افغان بوده و تابعیت دوگانه نداشته باشد؛
- ۳- از طرف محکمه با صلاحیت محکوم به حرمان از حقوق مدنی یا ارتکاب جنایت یا خیانت ملی نشده باشد.

حکم مندرج این ماده شامل معاونان رهبر نیز می باشد.

معاون دوم از بین قشر اناث انتخاب میشود.

ماده ۲۰

رهبر دارای صلاحیتهای ذیل می باشد:

- ۱- رهبری حزب و تمثيل آن در مجامع ملی و بین المللی؛
- ۲- ریاست شورای مرکزی؛
- ۳- تدویر و افتتاح اجلاسهای کنگره و شورای مرکزی؛
- ۴- نظارت بر تمام ارکان حزب و ایجاد هماهنگی و همکاری در میان آنها؛
- ۵- امضای مصوبات شورای مرکزی؛
- ۶- عقد قراردادهای سازمانها و نهادهای داخلی بعد از موافقه هیئت اجرایی؛
- ۷- سایر صلاحیتهایی که در این اساسنامه ذکر شده است.

ماده ۲۱

معاونان اول و دوم به ترتیب وظایف ذیل را برعهده دارند:

۱- همکاری با رهبر در موارد ذکر شده در ماده بیستم؛

۲- انجام وظایف رهبر در حالات غیاب، استعفا و یا فوت او؛

۳- ریاست هیئت اجرایی.

در حالاتی که معاون بخاطر استعفا و یا فوت رهبر، وظایف رهبری را اجرا می کند، ریاست هیئت اجرایی برعهده رئیس دفتر سیاسی می باشد.

ماده ۲۲

در حالت استعفا و یا فوت رهبر، کنگره حزب توسط شورای مرکزی در خلال مدت سه ماه برای انتخاب رهبر جدید دایر می گردد.

اگر در این حالت معاون و یا معاونان رهبر نیز استعفا دهد و یا فوت نماید، رئیس دفتر سیاسی وظایف رهبری را تا زمان برگزاری کنگره انجام می دهد و اگر او هم موجود نباشد، شورای مرکزی شخص دیگری را بطور موقت برای انجام وظایف رهبری تعیین می نماید.

سوم شورای مرکزی

ماده ۲۳

۱- شورای مرکزی بعد از کنگره عالی ترین مقام تصمیم گیرنده است که اعضای آن برای مدت چهار سال از طرف کنگره انتخاب می شوند.

۲- شورای مرکزی در قبال وظایف خود در برابر کنگره پاسخگو می باشد.

۳- شورای مرکزی حداکثر ۱۵۱ نفر عضو دارد که در ترکیب آن مناطق و اقشار مختلف اجتماعی در نظر گرفته می‌شود. کم یا زیاد کردن اعضای شورای مرکزی از صلاحیتهای کنگره می‌باشد.

۴- در دوره اول که اعضای شورای مرکزی توسط مجلس مؤسسان انتخاب می‌شوند، مجلس مؤسسان تنها ۱۰۱ عضو را انتخاب می‌کند و صلاحیت انتخاب ۵۰ عضو دیگر را به هیئت اجرایی و رهبری حزب تفویض می‌نماید.

ماده ۲۴

اجلاس عادی شورای مرکزی در هر یکسال یکبار تحت ریاست رهبر حزب دایر می‌گردد. اجلاس اضطراری شورا به پیشنهاد هیئت اجرایی و تأیید رهبر حزب تشکیل می‌شود.

ماده ۲۵

عضو شورای مرکزی باید دارای اوصاف و شرایط ذیل باشد:

۱- تابعیت افغانستان؛

۲- سواد کافی؛

۳- تکمیل سن ۲۵ سالگی؛

۴- شهرت نیک، صداقت و تقوا؛

۵- تجربه سیاسی و حزبی در انجام وظایف تشکیلاتی؛

۶- نداشتن سابقه ارتکاب جنایت یا خیانت ملی و یا حرمان از حقوق مدنی.

ماده ۲۶

شورای مرکزی دارای صلاحیتهای و وظایف ذیل می‌باشد:

۱- تعیین و تصویب خطوط اساسی سیاست حزب؛

- ۲- انتخاب اعضای هیئت اجرایی؛
- ۳- انتخاب اعضای هیئت مراقبت و تفتیش؛
- ۴- انتخاب هیئت مشورتی؛
- ۵- تصویب بودجه حزب برای هر یکسال و نظارت بر عواید و مخارج؛
- ۶- تطبیق و اجرای مصوبات کنگره؛
- ۷- تصمیم در باره اتحاد یا ائتلاف با احزاب و جریانهای سیاسی دیگر؛
- ۸- تصویب و تعدیل آرم، مهر، نشان و بیرق حزب؛
- ۹- تدوین و تصویب لایحه خاص طرز العمل شورای مرکزی.

چهارم - هیئت اجرایی

ماده ۲۷

۱- هیئت اجرایی، ارگان اجرایی همیشه فعال حزب است که اجرای مصوبات کنگره و شورای مرکزی و تطبیق هدایات مقام رهبری و سیاستهای حزب را مطابق به احکام این اساسنامه بر عهده دارد.

۲- هیئت اجرایی در برابر رهبر حزب و شورای مرکزی مسؤول و پاسخگو می باشد.

ماده ۲۸

۱- معاون رهبر، رئیس هیئت اجرایی و رؤسای بخشها، (دفترها) اعضای آن می باشند.

۲- زیاد کردن اعضای هیئت اجرایی از صلاحیتهای شورای مرکزی می باشد.

۳- اعضای هیئت اجرایی برای مدت دو سال انتخاب می گردن.

ماده ۲۹

هیئت اجرایی شامل بخشهای ذیل می باشد:

۱- دفتر سیاسی؛

۲- دفتر فرهنگی؛

۳- دفتر تشکیلات؛

۴- دفتر انتخابات و امور پارلمانی؛

۵- دفتر مالی و اقتصادی؛

۶- دفتر خدمات اجتماعی؛

۷- دفتر امور علماء؛

۸- دفتر امور جوانان و محصلین؛

۹- دفتر امور زنان؛

۱۰- دفتر امور کارگران و اتحادیه های صنفی؛

۱۱- دارالانشاء.

بخشهای اجرایی در صورت نیاز با تصویب شورای مرکزی قابل ازدیاد می باشد.

ماده ۳۰

رئیس دفتر سیاسی، معاون رئیس هیئت اجرایی می باشد و نقش سخنگونی حزب را ایفا می نماید.

ماده ۳۱

۱- جلسه هیئت اجرایی هر ۱۵ روز یکبار برگزار می شود.

۲- رهبر حزب می‌تواند در جلسه هیئت اجرایی شرکت نماید و یا در هر وقت که ضروری تشخیص دهد، جلسه هیئت اجرایی را دایر کند.

ماده ۳۲

طرز العمل هیئت اجرایی و بخشهای تابعه آن طی لوایح جداگانه بطور دقیق و شفاف توسط هیئت اجرایی تصویب و با امضای رهبری حزب نافذ می‌گردد.

پنجم - هیئت مراقبت و تفتیش

ماده ۳۳

هیئت مراقبت و تفتیش مرکب از یک رئیس و یک معاون و سه نفر عضو می‌باشد که از طرف شورای مرکزی برای دو سال انتخاب می‌شوند. این هیئت در برابر رهبر حزب و شورای مرکزی مسؤول و پاسخگو می‌باشد.

ماده ۳۴

هیئت مراقبت و تفتیش وظایف ذیل را به عهده دارد:

- ۱- مراقبت از اجرای درست اساسنامه و مصوبات کنگره و شورای مرکزی؛
- ۲- بررسی تخلفات مسؤولین و موظفین حزب و ارائه گزارش آن به رهبر و شورای مرکزی؛
- ۳- بررسی تخلفات اعضای عادی حزب و ارائه گزارش آن به هیئت اجرایی؛
- ۴- کنترل و تفتیش عوائد و مخارج حزب و بررسی تخلفات مالی؛
- ۵- قرار دادن اطلاعات لازم در اختیار مسؤولین حزب.

ماده ۳۵

۱- همه ارگانها و اعضای حزب موظف هستند که با هیئت مراقبت و تفتیش در انجام وظایف آن همکاری نمایند.

۲- طرزالعمل هیئت مراقبت و تفتیش توسط خود این هیئت مطابق به احکام این اساسنامه تدوین و تصویب و با امضای رهبری حزب نافذ می‌گردد.

ششم - هیئت مشورتی

ماده ۳۶

هیئت مشورتی متشکل است از اشخاص با تجربه، خبیر، دانشمند و شخصیت‌های ملی و با اعتبار که از میان اعضای حزب یا خارج از آن به پیشنهاد رهبر حزب و تصویب شورای مرکزی تعیین می‌شوند و در مسایل مهم سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، حقوقی، اجتماعی و تشکیلاتی به رهبر حزب و هیئت اجرائی مشوره می‌دهند.

لایحه طرزالعمل این هیئت توسط هیئت اجرائی تدوین و تصویب و با امضای رهبری حزب نافذ می‌گردد.

هفتم - شوراهای محلی

ماده ۳۷

۱- شوراهای محلی در شهرها، ولایات، ولسوالیها، ناحیه‌ها و قریه‌ها تشکیل می‌شوند.

۲- شوراهای شهری و ولایتی در برابر هیئت اجرائی حزب و شوراهای ولسوالیها در برابر شوراهای شهری و ولایتی و شوراهای ناحیه‌ها و قریه‌ها در برابر شوراهای ولسوالیهای حزب مسؤل و پاسخگو هستند.

۳- اعضای این شوراها توسط اعضای حزب در محل مربوطه برای مدت یکسال انتخاب می‌شوند.

ماده ۳۸

شوراهای محلی تمثیل کننده و مجری سیاستها و پلانهای حزب در محل بوده و بر اساس نیاز و ضرورت، بخشهای لازم اجرائی را تشکیل می‌دهند.

ماده ۳۹

در ترکیب شوراهای شهر، ولایت و ولسوالی، حضور همه نواحی، ولسوالیها و قریه‌ها در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۴۰

طرز العمل شوراهای محلی و نحوه انتخاب اعضای آنها توسط هیئت اجرایی تدوین و تصویب و با امضای رهبری حزب نافذ می‌گردد.

فصل چهارم

امور مالی

ماده ۴۱

نیازمندیهای مالی حزب از منابع زیر تأمین می‌گردد:

۱- حق الشمولیت و حق العضویت اعضای حزب؛

۲- کمکهای مؤسسات و افراد خیر؛

۳- فروش نشرات حزب؛

۴- عواید سرمایه‌گذاریها و فعالیتهای تولیدی و انتفاعی حزب.

ماده ۴۲

۱- بودجه حزب در هر یکسال از طرف هیئت اجرایی به شورای مرکزی پیشنهاد می‌شود و پس از تصویب شورا در اختیار دفتر مالی هیئت اجرایی قرار می‌گیرد.

۲- میزان حق الشمولیت و حق العضویت توسط شورای مرکزی تعیین می‌گردد.

ماده ۴۳

اموال و دارائی حزب در صورت انحلال آن، به دولت قانونی افغانستان تعلق می گیرد.

فصل پنجم

عضویت

ماده ۴۴

شرایط عضویت در حزب به قرار ذیل است:

- ۱- تکمیل سن ۱۸ سالگی؛
- ۲- داشتن تابعیت افغانستان؛
- ۳- التزام و عمل به اساسنامه و مرامنامه حزب؛
- ۴- عضویت نداشتن در احزاب و سازمانهای سیاسی دیگر؛
- ۵- پرداختن حق الشمولیت و حق العضویت ماهانه؛
- ۶- نداشتن سابقه محکومیت به جنایت و خیانت ملی و یا حرمان از حقوق مدنی؛
- ۷- معرفی و تأیید توسط دو تن از اعضای حزب؛
- ۸- تقاضای کتبی همراه با بیوگرافی و چهار قطعه عکس.

ماده ۴۵

اعضای حزب وظایف ذیل را به عهده دارند:

- ۱- تلاش در راه تحقق اهداف و آرمانهای حزب؛

۲- رعایت انضباط حزبی؛

۳- شرکت فعال در جلسات و همایشهای حزبی؛

۴- تلاش جدی برای رشد و گسترش کمی و کیفی حزب؛

۵- کوشش مداوم برای ارتقای سطح فکری و علمی خود؛

۶- مبارزه با مفاسد اخلاقی و اجتماعی؛

۷- مبارزه با گرایشهای تنگ نظرانه و متعصبانه قومی، زبانی، مذهبی و سمتی در داخل حزب و جامعه.

ماده ۴۶

اعضای حزب از حقوق ذیل برخوردار می‌باشند:

۱- حق انتخاب کردن و انتخاب شدن برای مقامات حزبی مطابق به احکام این اساسنامه؛

۲- حق انتقاد و ابراز نظر و ارائه طرح و پیشنهاد برای بهبود امور حزبی؛

۳- حق کاندید شدن از طرف حزب برای پستهای دولتی در صورت واجد بودن شرایط مربوطه.

ماده ۴۷

هسته‌های اولیه حزب از وجود حداقل سه نفر عضو در یک قریه یا محله آغاز و تا سطح شوراهای قریه، ناحیه، ولسوالی، ولایت، شهر و ارگانهای مرکزی حزب ارتقا می‌یابد.

ماده ۴۸

مرجع نهائی تصمیم‌گیری در باره عضویت و مسائل مربوط به آن، دفتر تشکیلات حزب در مرکز و کمیسیونهای تشکیلات در شوراهای شهر، ولایت و ولسوالی می‌باشد.

ماده ۴۹

فعالیت حزبی از طرف اعضا بطور رضا کارانه انجام می شود.

آن دسته از اعضای حزب که بخاطر تحقق اهداف حزب و اجرای وظیفه، تلاش صادقانه نموده اند، از طرف مقامات مرکزی حزب مورد تقدیر قرار می گیرند. شیوه تقدیر و همچنین تعیین معاش برای موظفین و کارمندان اجرائی توسط هیئت اجرائی طی لایحه ای جداگانه به تصویب می رسد.

ماده ۵۰

۱- تخلف اعضا از موازین حزبی توسط هیئت مراقبت و تفتیش رسیدگی می شود و نتیجه آن به منظور تصمیم گیری به رهبری حزب و شورای مرکزی ابلاغ می گردد.

۲- مجازات متخلفین شامل توعیه، اخطار، تنزیل مقام، سبکدوش ساختن و اخراج از حزب می باشد.

۳- مجازات اعضای عادی از طرف هیئت اجرائی یا شوراهای ولایتی و مجازات مسؤولین اجرائی از طرف رهبری حزب اعلام و تطبیق می گردد.

۴- تطبیق مجازات اخراج از حزب در باره شخصی که در شورای مرکزی عضویت دارد، بعد از موافقه شورای مرکزی صورت می گیرد.

ماده ۵۱

این اساسنامه در پنج فصل و ۵۱ ماده بتاريخ ۱۳۸۳/۶/۱۳ به اتفاق آرای مجلس مؤسسان به تصویب رسیده و نافذ گردید.